

NOTAT

Til: Indenrigs- og sundhedsministeriet

Udtalelse fra regionsrådet i forbindelse med ministeriets redegørelse til Statsrevisorerne vedr. beretning nr. 13/2023 om overholdelse af maksimale ventetider for kræftpatienter [UDKAST]

Indledning

Regionsrådet i Region Hovedstaden er af Indenrigs- og Sundhedsministeriet blevet anmodet om at afgive udtalelse til brug for ministerens redegørelse til Statsrevisorerne om Rigsrevisionens beretning nr. 13/2023 om overholdelse af maksimale ventetider for kræftpatienter.

Region Hovedstadens udtalelse redegør for de foranstaltninger og overvejelser, som Statsrevisorernes bemærkninger har givet anledning til, samt for de foranstaltninger, som regionen allerede inden beretningen har iværksat og gennemført. Endeligt er der en vurdering af betydningen af de igangsatte genopretningsinitiativer på kræftområdet ift. at sikre overholdelse af de maksimale ventetider.

Statsrevisorernes bemærkninger

Statsrevisorerne påtaler skarpt, at regionerne og Indenrigs- og Sundhedsministeriet ikke har sikret, at alle kræftpatienter starter i behandling i overensstemmelse med reglerne om maksimale ventetider. Statsrevisorerne kritiserede også den manglende overholdelse af patientrettighederne i 2018 og konstaterer, at ministeriet og regionerne på trods heraf endnu ikke har rettet op på den manglende overholdelse af patientrettighederne.

Statsrevisorerne finder det kritisabelt, at regionerne i stort omfang ikke tilbyder kræftpatienterne behandling et andet sted, når regionerne ikke kan overholde patienternes ret til at starte i behandling inden for den maksimale ventetid.

Statsrevisorerne kritiserer skarpt, at regionerne og Indenrigs- og Sundhedsministeriet ikke er enige om, hvad et tilbud om behandling et andet sted skal indeholde, for at patientrettighederne er overholdt. Uenigheden har bl.a. betydet, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet har monitoreret overholdelsen af patientrettighederne på et mangelfuldt og ikke retvisende grundlag, hvilket Statsrevisorerne også kritiserede i 2018.

Region Hovedstadens udtalelse

Region Hovedstaden skal indledningsvis bemærke, at regionen anerkender at dokumentationen af overholdelsen af patientrettighederne, herunder dokumentation i patienternes journaler af regionernes handlepligt, hvis tidsfristen til behandling ikke kan overholdes, ikke har været konsekvent.

Dokumentation i patienternes journaler

Efter løbende dialog mellem hospitalerne og administrationen, vurderes det, at den lovfastsatte praksis, som sikrer overholdelse af de maksimale ventetider, generelt efterleves i Region Hovedstaden. Region Hovedstaden erkender dog, som beskrevet, at dokumentationen i patienternes journaler ikke har været konsekvent. Region Hovedstaden mener ikke, at der for den undersøgte periode kan stilles lighed mellem dokumentationen i patienternes journaler, og det, som der er blevet talt om i samtalen mellem lægen og patienten. At dialogen med patienten ikke er dokumenteret i journalen, vil derfor forventeligt generelt ikke have haft betydning. Vi har allerede i foråret 2023 skærpet dokumentationskravet for vores hospitaler. Som konsekvens af resultaterne i Rigsrevisionens beretning, vil det også fremadrettet være et fokusområde for Region Hovedstaden. Tydelig og præcis dokumentation i journalen er med til at skabe tryghed for patienten – også efter samtalen med lægen – og sikkerhed for regionen om, at vi har levet op til reglerne, som de står beskrevet i loven.

Tilbud om alternativt behandlingstilbud

Region Hovedstaden finder ikke, at der er belæg for, at Rigsrevisionen konkluderer, at regionerne for op mod 6.400 kræftpatienter ikke har overholdt kræftpatienters ret til at få tilbudt behandling på et andet hospital. Resultaterne er baseret på estimer fra stikprøve gennemgangen af 380 patientjournaler, hvis fordeling er omregnet til den samlede populationen i den undersøgte periode. Der er derfor tale om beregningstekniske estimer og ikke faktisk fundne overskridelser af patientrettighederne.

Rigsrevisionen anvender Sundhedsstyrelsens notat fra april 2023, som præciserer regionernes handlepligt i reglerne om de maksimale ventetider, til bagudrettet revision. Det har været regionernes klare forståelse, at der i notatet fremgik en ny fortolkning af handlepligten, og at notatet dermed ikke kan anvendes til bagudrettet revision af handlepligten.

Årsager til ventetid ud over de maksimale ventetider

Der er generelt tale om korte overskridelser af tidsfristen, når regionen ikke har den nødvendige kapacitet til at kunne behandle en patient inden for tidsfristen. Region Hovedstaden kan ud fra egne data se, at ca. 77 procent af kræftpatienterne, som har ventet længere end tidsfristen grundet manglende kapacitet, modtager deres udredning eller behandling inden for syv dage ud over de maksimale ventetider. Det er hospitalernes opfattelse, at næsten alle patienter ønsker at modtage behandling tæt på hjemmet fremfor at skulle rejse til en anden region eller udlandet for at modtage behandling.

Langt størstedelen af alle kræftpatienter, som venter længere end de maksimale ventetider, venter af hensyn til patientens egen helbredstilstand eller efter patientens eget ønske.

Uklarhed og uenighed om reglerne

Region Hovedstaden anerkender, at der ikke har været en ens forståelse af reglerne, og at dette først blev erkendt ved Sundhedsstyrelsens udsendelse af præciserende notat vedr. handlepligten i april 2023. Region Hovedstaden anerkender, at uklarheden om reglerne har skabt utryghed for kræftpatienterne og skabt tvivl om de får hurtig udredning og behandling.

Region Hovedstaden har handlet i god tro på baggrund af den information og vejledning, som regionerne har fået fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet om, hvordan reglerne om de maksimale ventetider skulle håndteres i praksis. Region Hovedstaden har derfor ikke oplevet, at der var uenighed mellem Indenrigs- og Sundhedsministeriet og regionerne om fortolkning af reglerne indtil foråret 2023. Regionen mener derfor ikke, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet har været tydelige nok i deres vejledning og implementering af reglerne om de maksimale ventetider.

Region Hovedstaden finder det positivt, at der nu er udarbejdet en klarere vejledning til bekendtgørelsen om maksimale ventetider ved behandling af kræft og visse tilstande ved iskæmiske hjertesygdomme, som regionerne kan anvende i praksis, og vurderer at der med den mere tydelige vejledning, er en mere ensrettet forståelse af lovgivningen – som endeligt kommer alle kræftpatienter til gavn.

Iværksatte og implementerede indsatser

De nationale indsatser på kræftområdet, der er igangsat eller implementeret på kræftområdet i 2023-2024, vurderes samlet set at have løftet kræftområdet

væsentligt på landsplan. Den nye nationale monitorering af de maksimale ventetider sikrer, at der på tværs af regionernes ses på tendenser i data, og det kan sikres, at der er åbenhed om eventuelle udfordringer og at der bliver igangsat indsatser på et nationalt plan. Monitoreringen vil dermed bidrage til at sikre, at vi overholder patienternes rettigheder. Den etablerede specialenhed for livstruende sygdomme vil forventeligt bidrage til, at der bliver delt viden om ledig kapacitet på tværs af regionerne, at der er et overblik over mulige udenlandske behandlingstilbud, og at samarbejdet mellem regionerne generelt styrkes bl.a. gennem konkrete kræftsamarbejder. Det vil forventeligt være med til at sikre mere smidige og tidseffektive arbejdsgange, når patienterne ønsker et alternativt udrednings- eller behandlingstilbud. Den styrkede patientvejledning vil bidrage til en bedre forståelse af rettigheder og bedre vejledning for kræftpatienterne, og det vil forventeligt skabe mere tryk i kræftforløbet.

Udover rækken af nationale indsatser, har Region Hovedstaden også på baggrund af Rigsrevisionens beretning igangsat en nærmere undersøgelse af kræftområdet. Der blev i foråret 2023 udført en undersøgelse af de største og mest udfordrede kræftområder. Det blev på baggrund af undersøgelsen konstateret, at nogle områder har været mere udfordrede end andre, men at der ikke var væsentlige kapacitetsudfordringer i Region Hovedstaden, som ikke var kendte.

I forbindelse med den nationale aftale om udmøntning af midler til en akut og ekstraordinær indsats på kræftområdet, besluttede regionsrådet i Region Hovedstaden i januar 2024 at give hospitalerne et permanent løft på kræftområdet fra 2024 og frem.

Kræftområdet har altid været fulgt tæt i Region Hovedstaden. Ledelsen i regionen, politisk og administrativt har fulgt særligt forløbstiderne i kræftpakkerne løbende. Dette er nu suppleret med månedlige data for kræftforløb omfattet af de maksimale ventetider, og disse data indgår også i den nationale monitorering af området. Region Hovedstaden bemærker, at opgørelserne fortsat peger på, at der ikke er væsentlige kapacitetsudfordringer i regionen.

Region Hovedstaden vurderer, at der efter ovenstående indsatser, fortsat er behov for at se på de personalemæssige kapacitetsudfordringer, herunder hvordan de knappe personaleressourcer prioriteres bedst muligt på kort sigt, samt hvordan den fremadrettet kapacitet skal anvendes mest meningsfyldt for medarbejdere og patienter. Region Hovedstaden vurderer endeligt, at de nationale og regionale indsatser der er igangsat eller implementeret på kræftområdet i 2023 og 2024, vil bidrage til, at patientrettighederne overholdes for endnu flere kræftpatienter fremadrettet.